TEMA 5 º

ARTE DO RENACEMENTO.

OS PRECURSORES S. XV

AS OBRAS OBXECTO DE ESTUDIO para as ABAU

1) ***Brunelleschi**: Santa María dei Fiori de Florencia*
2) ***Brunelleschi**: Basílica de San Lourenzo de Florencia*
3) ***Michelozo**: Palacio Medici-Ricardi*
4) ***Donatello**: David*
5) ***Donatello**: O Gattamelta*
6) ***Masaccio**: O Tributo*

ARTE DO RENACEMENTO

O RENACEMENTO é o movemento cultural que aparece en ITALIA no S. XV; no resto de Europa darase no século seguinte.

Os *renacentistas* pretenden o renacer da arte e cultura greco-romana, volver aos ideais de harmonía e equilibrio do mundo clásico.

Recupéranse as técnicas da antigüidade *(fundición á "cera perdida")*, ordes clásicas, a mitoloxía e a decoración antiga.

No filosófico dase o Humanismo, *nova maneira* de ver o mundo fronte ao TEOCENTRISMO medieval: *o home é o centro do universo.*

O **Renacemento** é un dos **períodos esplendorosos** da **ARTE** en **Italia**; coincide cunha etapa de **crise económica e política:**

Italia vive nos SS XV e XVI unha época de decadencia *agudizada* co descubrimento de América.

O centro de gravidade da economía europea pasa do Mediterráneo ao ATLÁNTICO.

No **político**, **dividida** en numerosos estados, **Italia** vese **invadida polos franceses –Norte- e españois -Sur-.**

Só **Florencia (S. XV)** e **Roma** e **Venecia (S. XVI)** manteñen unha relativa **prosperidade**.

O **Renacemento** é froito da **nostalxia**. Polas dificultades do presente ***volven a vista atrás***, á **época romana** na que **Italia dominaba o mundo**, e tentan recuperar o esplendor pasado.

OS PRECURSORES (1ª 1/2 S. XV):

Brunelleschi

Michelozo:

Donatello

Masaccio

OS PRECURSORES (1ª 1/2 S. XV): ARQUITECTURA

Brunelleschi

FILIPPO BRUNELLESCHI
(1ª/2 S. XV, 1377-1446)

É a figura máis importante da arquitectura da 1ª 1/2 do S. XV, famoso polas construcións e tamén polo seu labor teórico ao escribir o *1º tratado sobre a perspectiva matemática* ou *científica*.

Foi Pintor , escultor e arquitecto.

FICHA TÉCNICA e Clasificación:

OBRA- TÍTULO: ***Cúpula da Cattedrale di Sta. Mª del Fiori; ou cúpula da catedral de Santa María da Flor***

UBICACION: FLORENCIA. Italia

AUTOR da Cúpula: Filipo de BRUNELLESCHI,

TEMÁTICA: Arquitectura Relixiosa

ESTILO: Quattrocento. 1º Renacemento italiano do S. XV.

CRONOLOXÍA: Catedral iniciada a fins do S. XIII; a Cúpula é do S.XV, ao redor 1419-1436.

MATERIAIS/TÉCNICA: cúpula sobre tambor octogonal gótico xa construído. O material usado é o ladrillo. Son 2 cúpulas, unha dentro doutra. O orixinal é a solución técnica de Brunelleschi: bóveda construída sen cimbras –*entramado de madeira*-, como no PANTEÓN; pechase a medida que se ascende.

DIMENSIÓNS: 100 m de altura interior; 114,5 m de altura exterior; 45,5 m de diámetro exterior y 41 m de luz (diámetro interior)

Obras notables: *Basilica di San Lorenzo,* Florencia

A CATEDRAL DE SANTA MARÍA da FLOR; iniciouse a finais do S. XIII. É a Basílica catedral metropolitana de Florencia. O Autor da cúpula: BRUNELLESCHI no *S. XV*. QUATTROCENTO ITALIANO. RENACEMENTO ITALIANO do S. XV

Iniciada a finais do S.XIII por ARNOLFO DEI CAMBIO, con intervencións de arquitectos como GIOTTO (campanario) e ANDREA PISANO.

A medio construir, BRUNELLESCHI recibe o encargo de realizar a enorme cúpula, montada sobre tambor octogonal gótico xa construído

O exterior é pouco clásico (*excepto* a bordo de grilandas e arcos que separan o tambor da cúpula).

Estaba condicionado pola necesidade de manter a *harmonía* coa decoración de *cosmati* (*taracea de mármores*) do edificio.

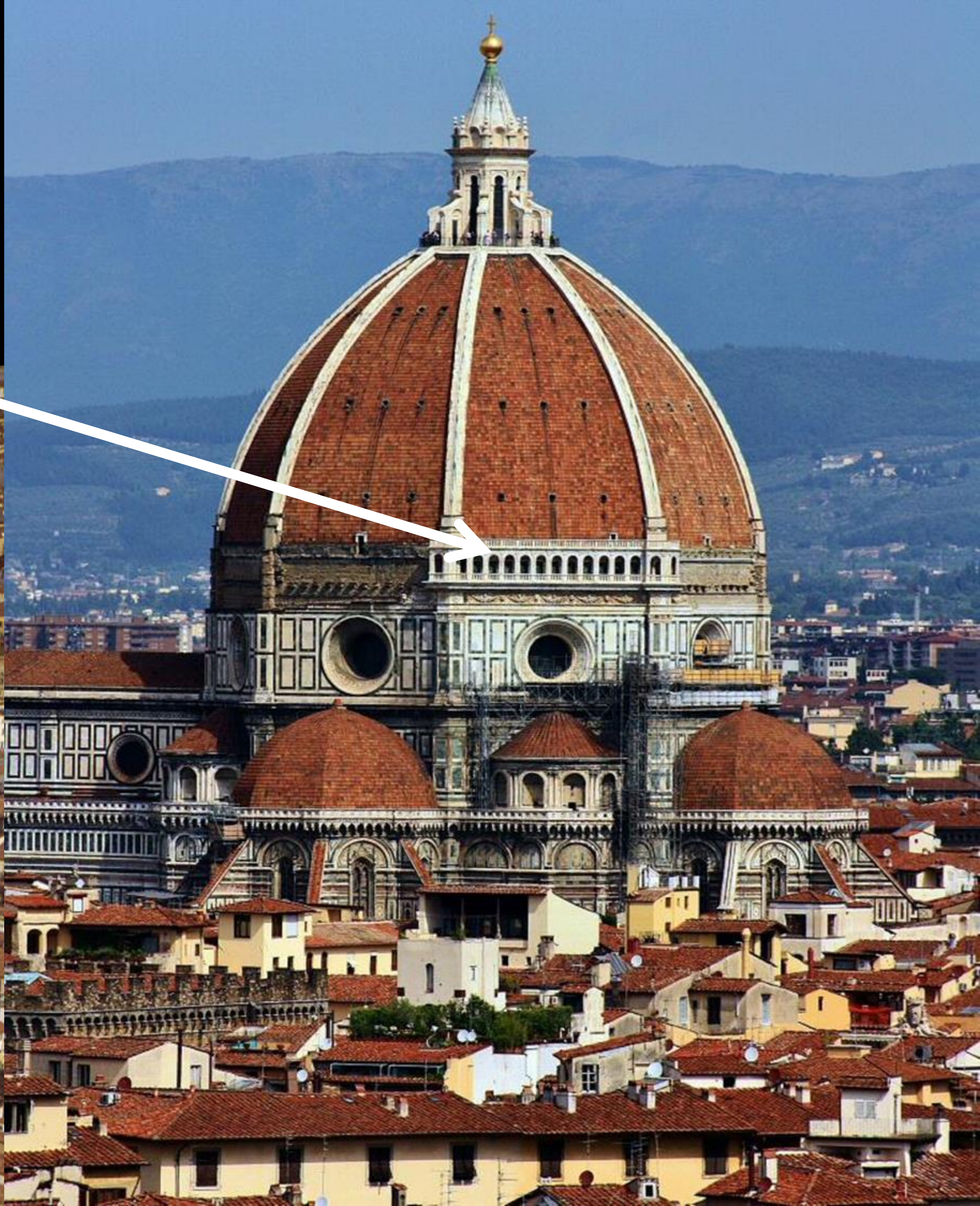

Hai colosalismo nas dimensións, para *emular* ao *Panteón de Roma* e un novo uso do espazo que son xa claramente renacentistas

O orixinal é a solución técnica que emprega Brunelleschi: bóveda construída sen cimbras –entramado de madeira-, como no PANTEÓN; a pechaba a medida que se ascendía.

O material usado é o **ladrillo**.

Son en realidade **dúas cúpulas**, unha dentro doutra, que se **contrarrestan mutuamente**.

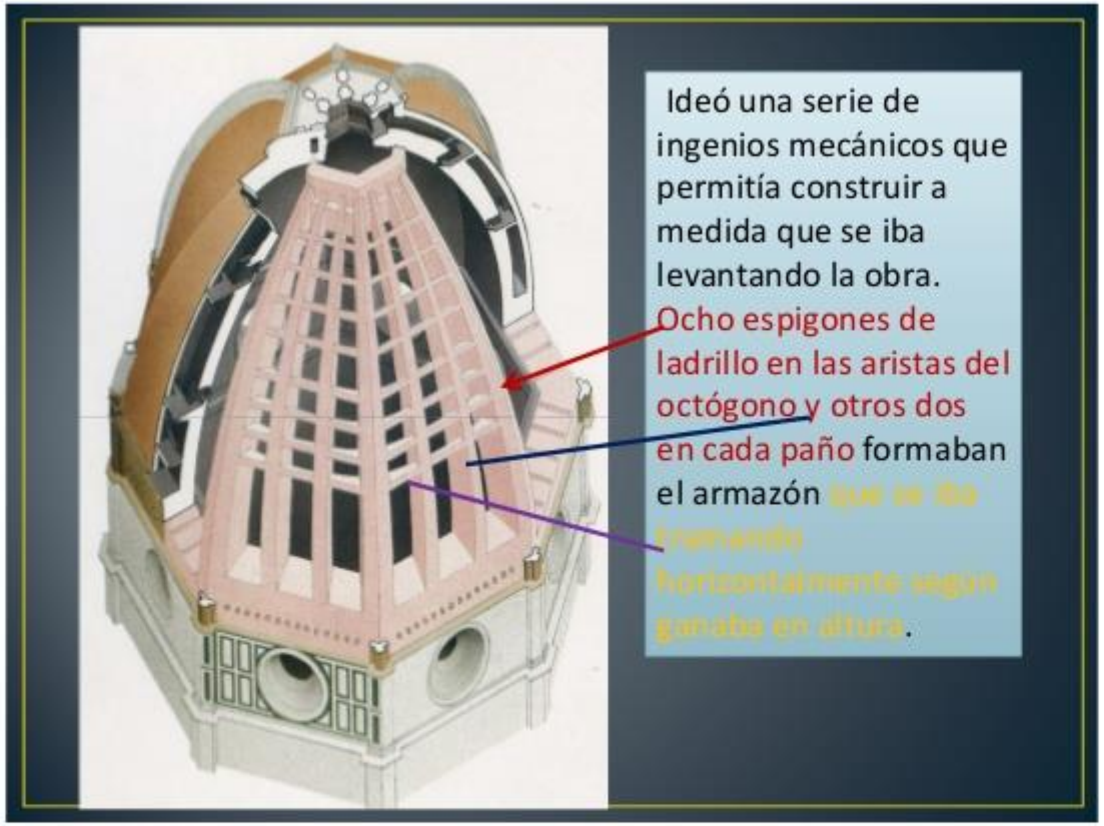

Oito espigóns de ladrillo en ***"espiña de peixe"*** forman o armazón interno que se vai trabando horizontalmente ao ascender.

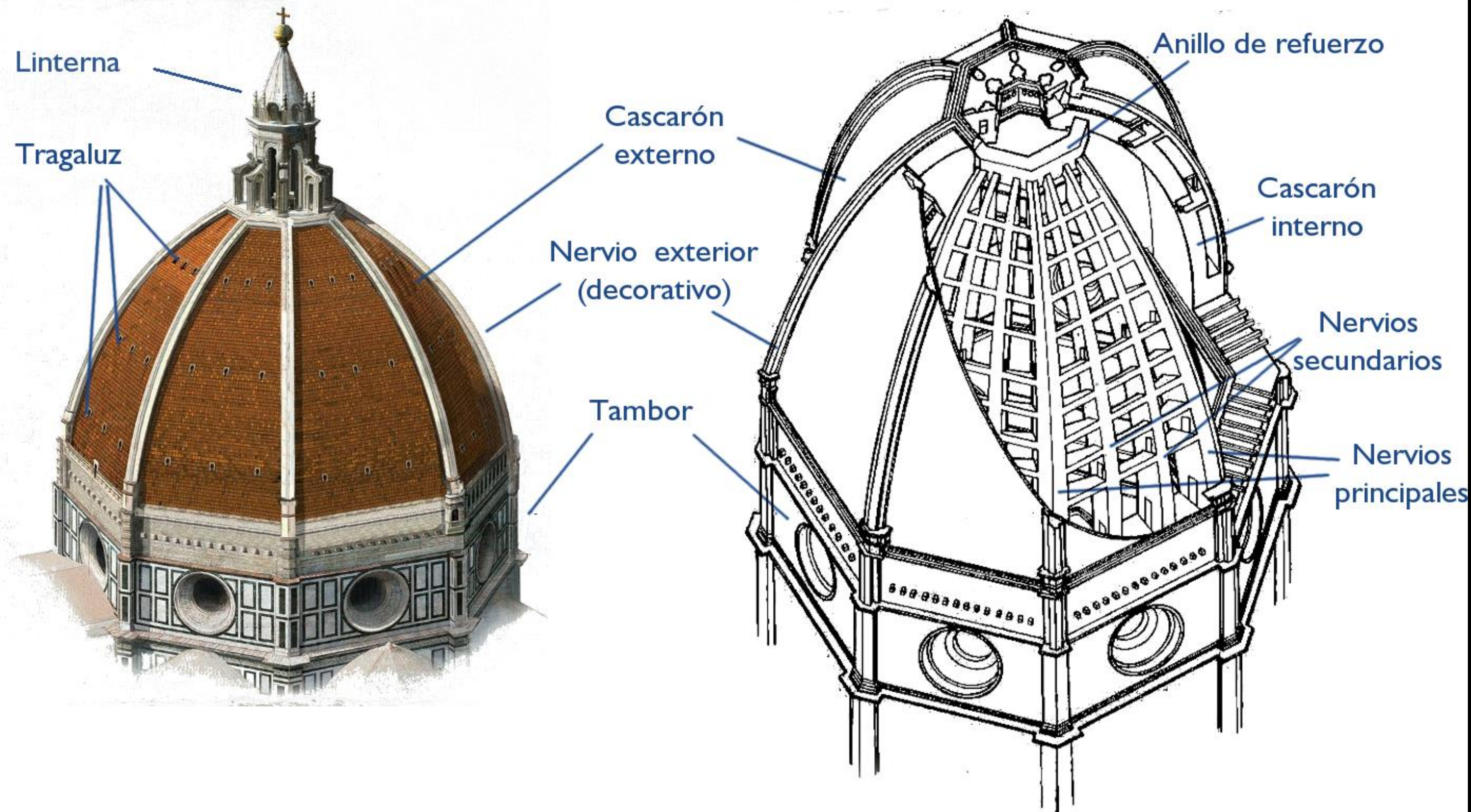
Linterna
Tragaluz
Cascarón externo
Nervio exterior (decorativo)
Tambor
Anillo de refuerzo
Cascarón interno
Nervios secundarios
Nervios principales

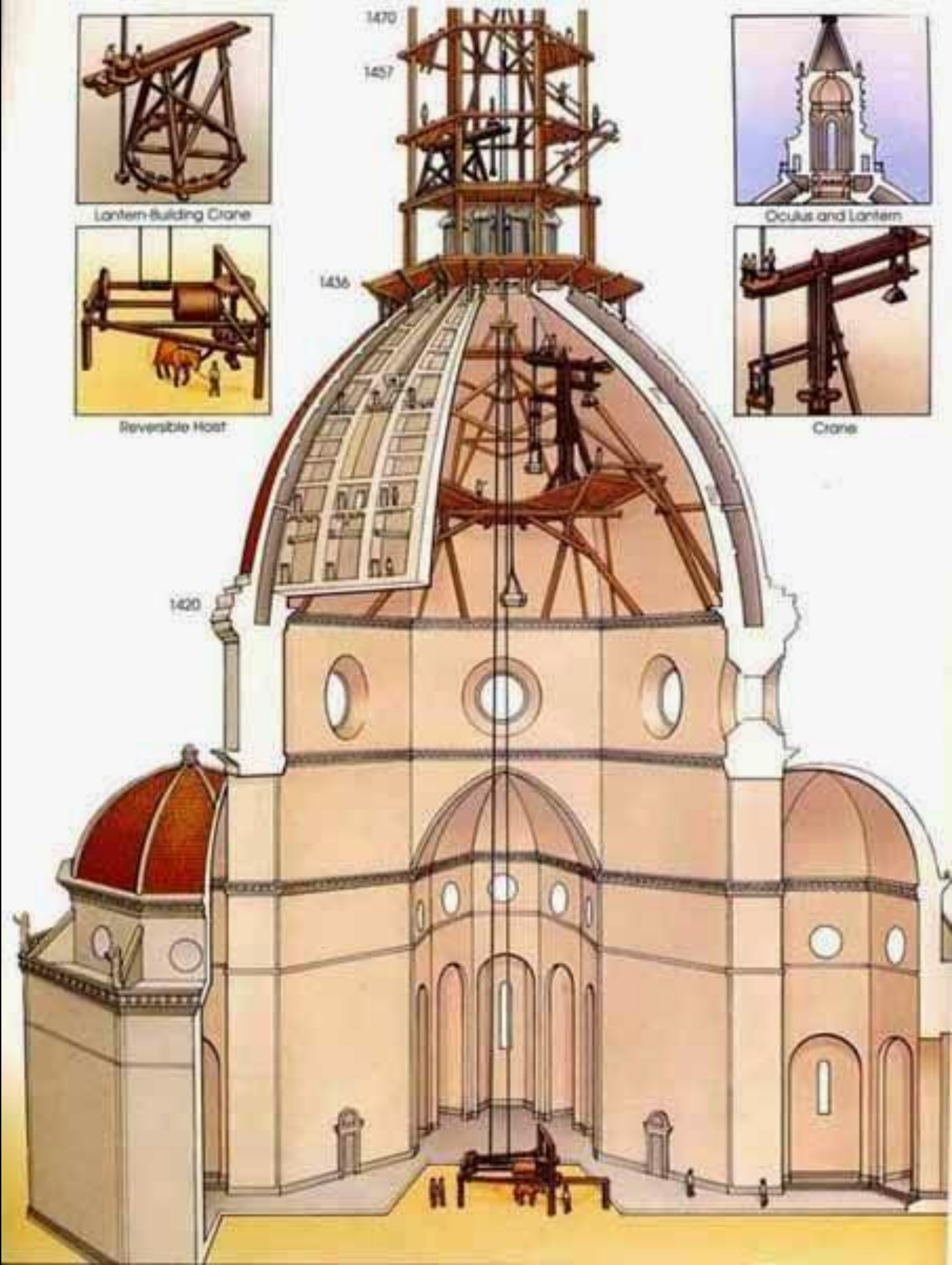
1470
1457
1436
1420
Lantern-Building Crane
Oculus and Lantern
Reversible Hoist
Crane

Linterna *Cúpula Santa María Fiore*
Brunelleschi
Florencia

J. Enjuto

CÚPULA DE LA CATEDRAL. FLORENCIA. 1419-34. BRUNELLESCHI.

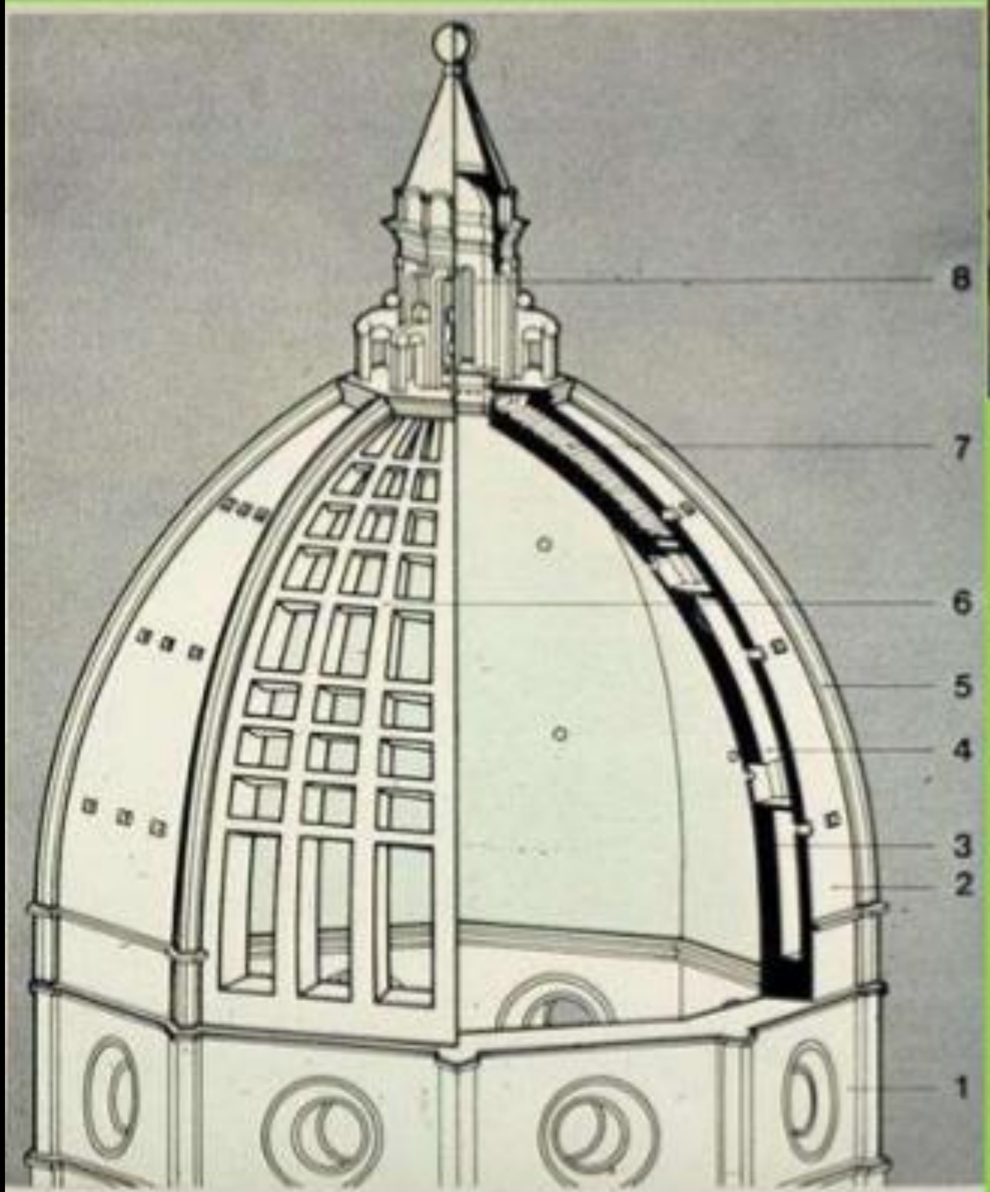

8. Linterna octogonal reforzada con contrafuertes

7. Escaleras internas

6. Armazón: 8 espigones de ladrillo unidos por nervios que convergían en la clave que se iba trabando horizontalmente en altura.

5. Nervios externos

4. Espacio intermedio entre los cascarones.

3. Cúpula interna (semicirucular, más gruesa y estructural)

2. Cúpula externa (ojival, más delgada y de impermeabilización

1. Tambor con 8 grandes óculos

RESULTADO:

Unha cúpula liviá pero coa rixidez dun corpo macizo. Sobre ela colócase unha lanterna que dá luz ao interior sen deixar o ceo aberto como sucede no Panteón romano.

Remata todo a gran bóla de bronce cuxa colocación, de notable problema técnico, resolve por medio dun orixinal ándamo.

FICHA TÉCNICA e Clasificación:
ARQUITECTURA

OBRA-TÍTULO: *Basílica de San Lorenzo.*

UBICACION: FLORENCIA. Italia

AUTOR: Filipo de BRUNELLESCHI,

TEMÁTICA: Arquitectura Relixiosa

ESTILO: Quattrocento. 1º Renacemento italiano.

CRONOLOXÍA: ao redor 1422-42. S. XV; terminada por Manetti que engadiu a capela Maior (1447-70). Fachada inconclusa.

COMITENTES: Foron os Médici os que decidiron encargársela a Brunelleschi.

MATERIAIS: Construción realizada en pedra, con mármore para os revestimentos decorativos e material de recheo nas bóvedas.

TÉCNICA: Optou pola recuperación do antigo modelo adintelado da basílica cristiá primitiva

OUTRAS OBRAS NOTABLES: CÙPULA DA CATEDRAL DE SANTA MARÍA DA FLOR

Iglesia de S. Lorenzo de Florencia (1422-42) de Brunelleschi, S. XV. Renacemento italiano do quattrocento.

Coa Igrexa San Lorenzo aparece un novo tipo de igrexa alleo aos modelos góticos; é o retorno aos ideais de sinxeleza e harmonía da ARQUITECTURA CRISTIÁ PRIMITIVA.

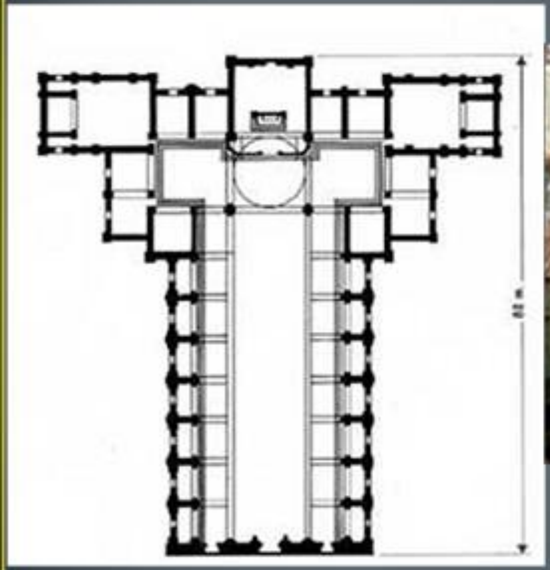

A Planta é basilical de cruz, con forma de T inspirada nas basílicas paleocristianas da época de Constantino: capelas encosteladas aos lados; teitume en dintel, 3 naves lonxitudinais, a central cuberta con madeira e casetones e as laterais con bóvedas vaídas; perspectivas que conflúen no altar; etc.

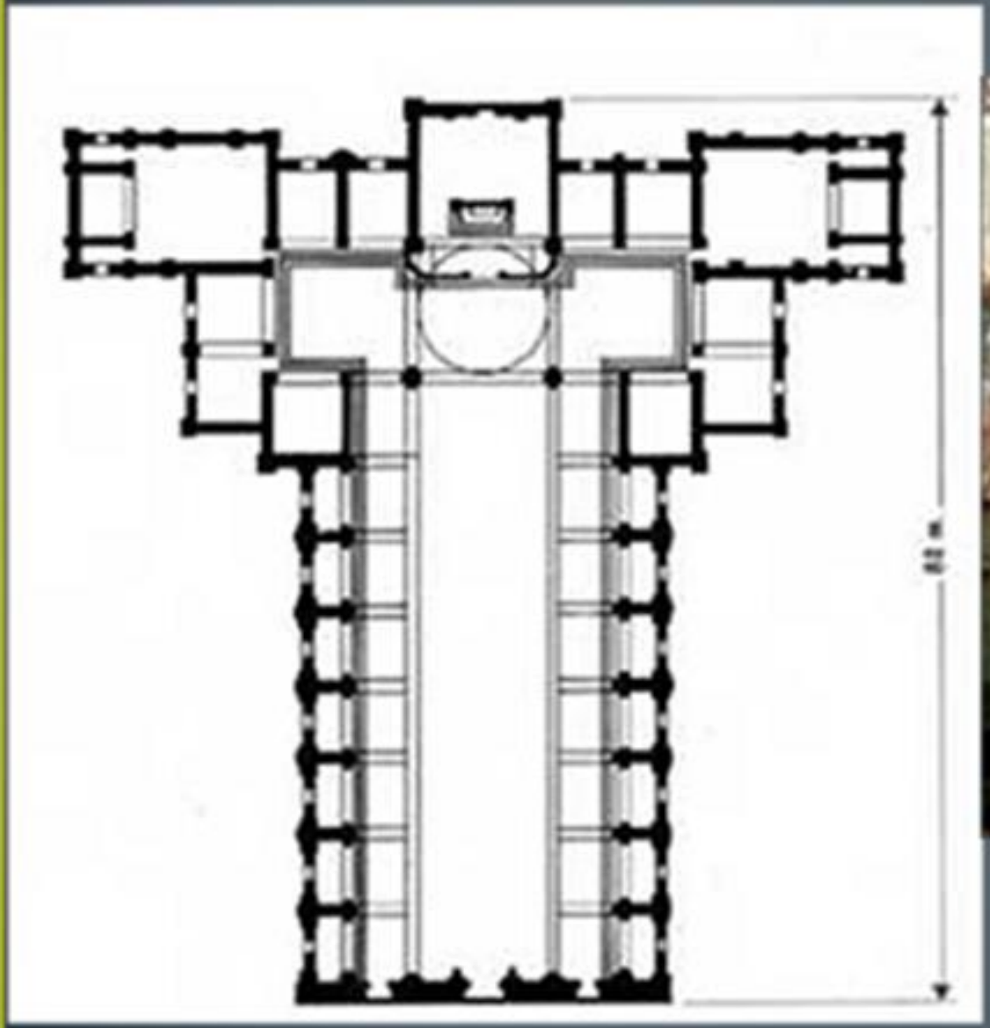

Basílica de Santa Sabina.
S V.
Arquitectura religiosa Paleocristiano.
Roma.

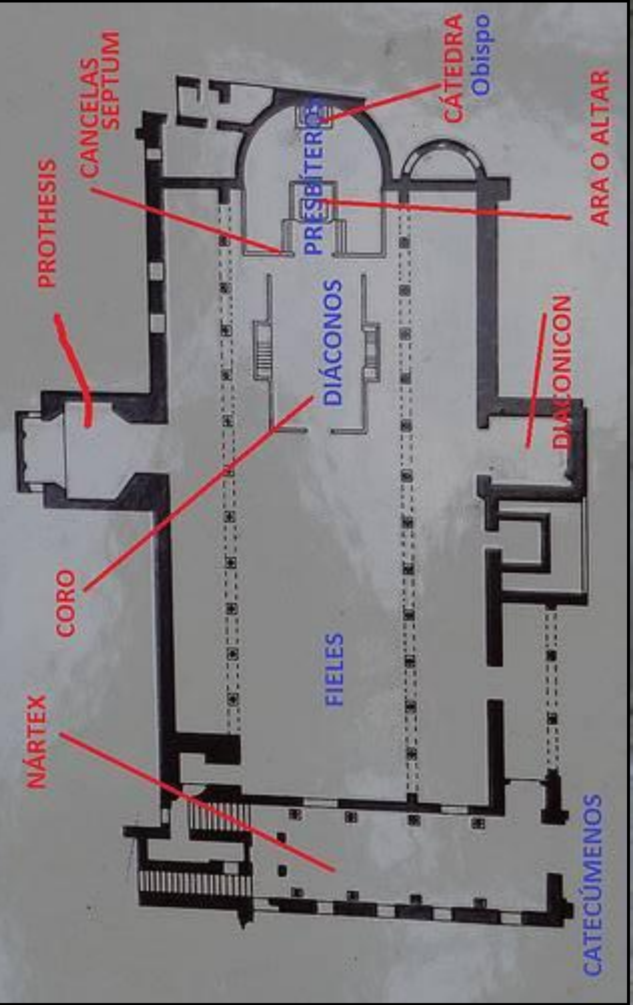

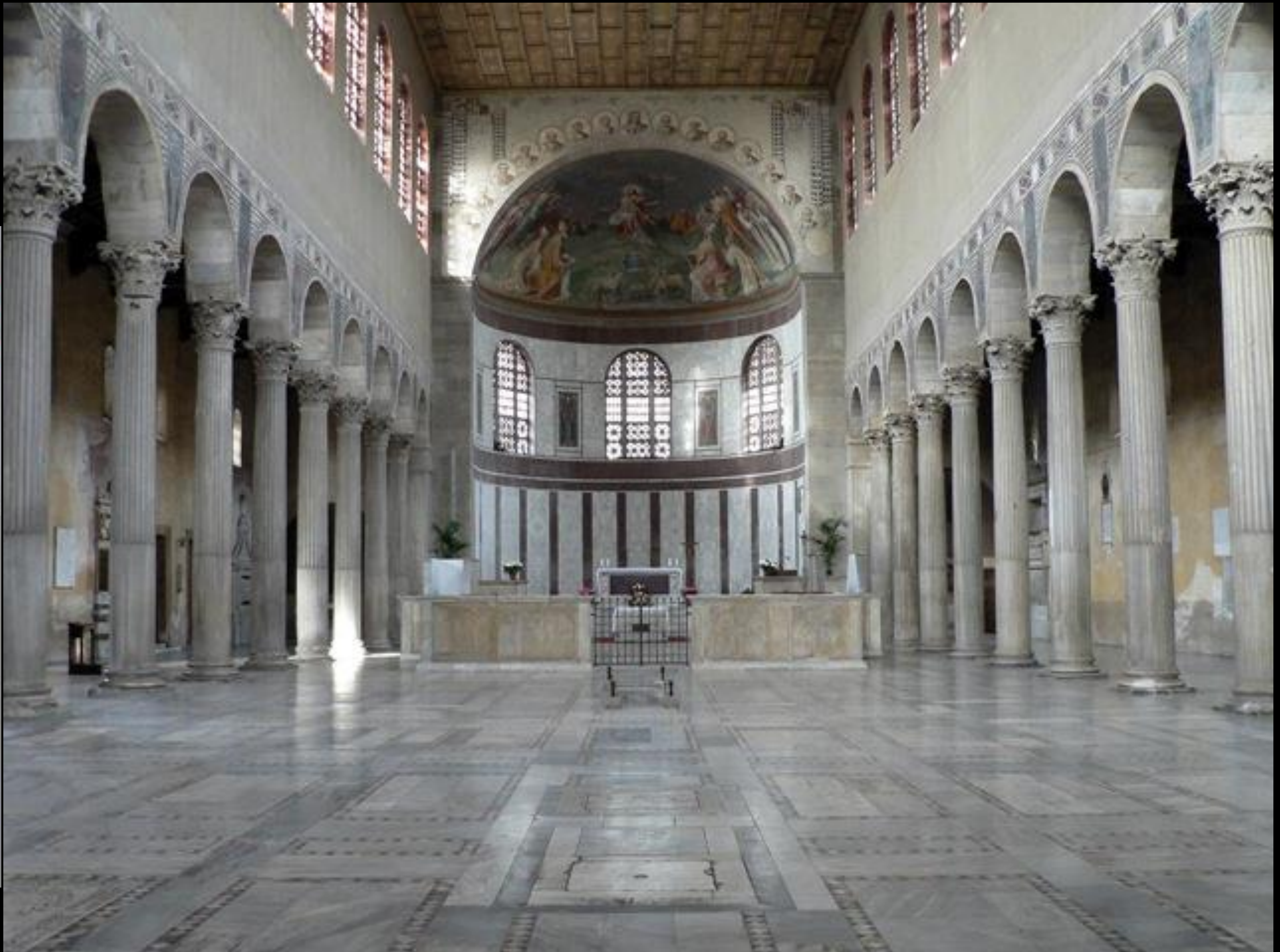

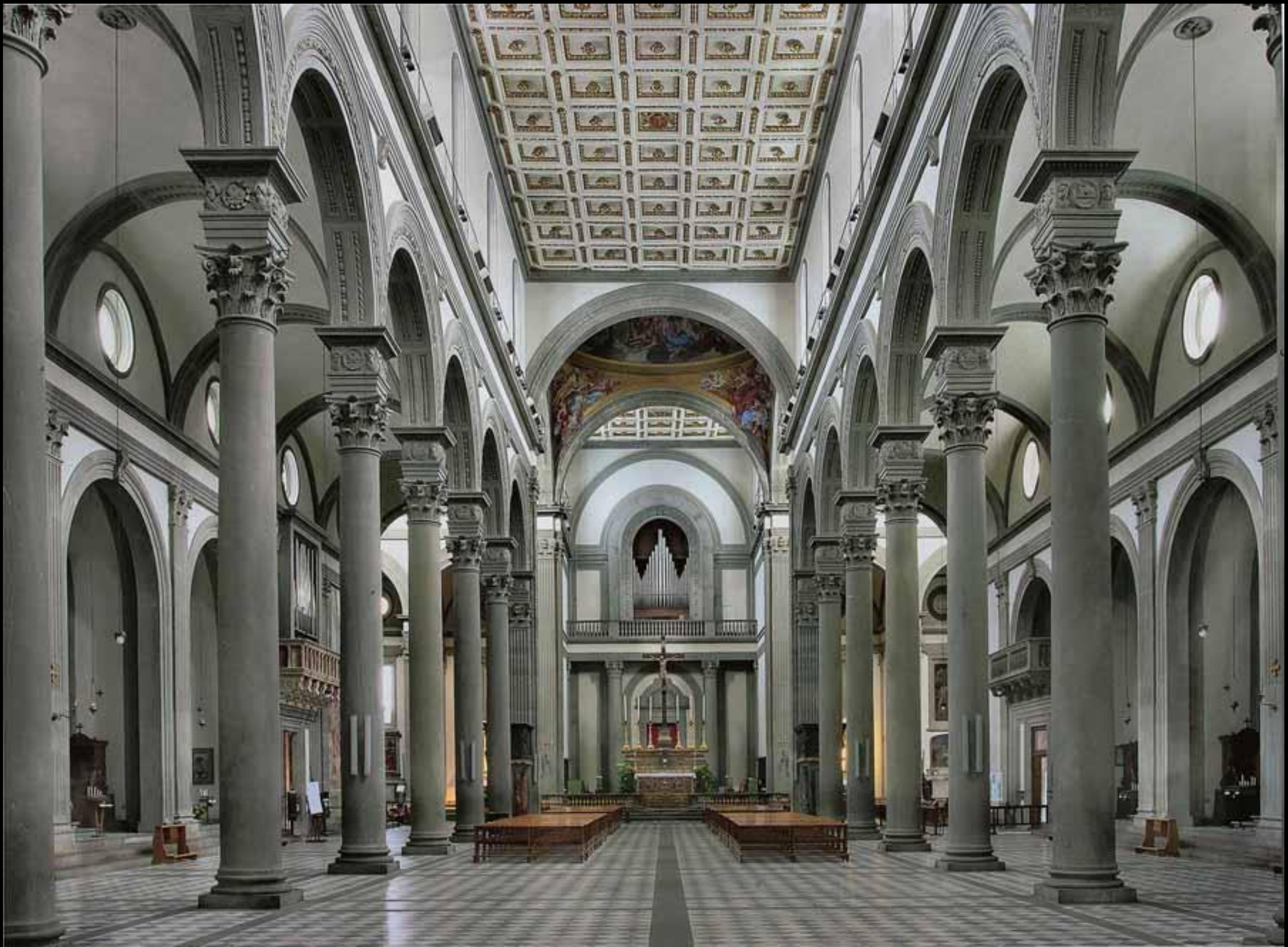

Capelas encostadas aos lados; teitume adintelada, 3 naves lonxitudinais, a central cuberta con madeira e casetones e as laterais con bóvedas vaídas, perspectivas que conflúen no altar etc.

Destaca:

- Racionalidade do alzado e o espazo interior modulado polo cadrado.
- Elementos construtivos plenamente clásicos: arcos, columnas e capiteis de corintio romano, entaboamentos e pilastras encostados...).
- Máis orixinal é a interposición dun fragmento de entaboamento entre os capiteis da columnata e o arranque dos arcos, motivo de gran éxito posterior.

columna de fuste liso , fragmento de entablamento sobre el capitel, a modo de cimacio. CAPITELES CLÁSICOS .Ver decoración

O INTERIOR mostra unha imaxe de perspectiva máis en dintel

Xoga coa luz e cos elementos como: arcos de medio punto acanalados, capiteis coríntios romanos, entablamento corrido acanalado e bicromía.

A gradación luminosa acentúa a perspectiva. O teito ten casetóns copiados do Panteón de AGRIPA.

Hai exercicio de perspectiva mediante o eixo de simetría no chan e as líñas do entablamento. Brunelleschi é autor do 1º tratado sobre a perspectiva matemática ou científica

OS PRECURSORES (1ª 1/2 S. XV): ARQUITECTURA

Michelozo

FICHA TÉCNICA e Clasificación: ARQUITECTURA
OBRA-TÍTULO: *Palacio Medici-Riccardi*

UBICACION: FLORENCIA. Italia
AUTOR: MICHELOZZO DI BARTOLOMEO coñecido como MICHELOZZO MICHELOZZI
TEMÁTICA: Arquitectura palaciega ou civil.
ESTILO: Quattrocento. 1º Renacemento italiano.
CRONOLOXÍA: ao redor 1444-1459; S. XV.
COMITENTES: Cosimo I O Vello, da familia dos MEDICI encarga o proxecto a Michelozzo ao desestimar o de Brunesleschi, por considerar ostentosas as características externas do edificio.

MATERIAIS/TECNICA: Construción realizada en pedra. Hai gradación de sillar almofado na parte inferior que evoluciona a un almofado moito mais suave e pulido na parte superior da fachada.
Outras obras notables: *A basílica da Santísima Anunciación de Florencia*

*Palacio Medici-Riccardi (1444-1459), **Michelozzo di Bartolomeo**; Arquitectura palaciega ou civil do renacemento italiano; Quattrocento. Sito en Florencia, Italia. Comitente familia Médici.*

***Michelozzo di Bartolomeo** (1396-1472)* **discípulo de Brunelleschi é o autor do *Palacio de Medici-Riccardi* (1444-1459), exemplo representativo do palacio renacentista.**

Encargado no 1444 polo banqueiro e político Cosme o Vello, dos Médici, ao arquitecto, colaborador y discípulo de Brunelleschi, *MICHELOZZO di Bartolomeo*, coñecido como *MICHELOZZO MICHELOZZI* que *adaptará ao xeito* renacentista a tradición palaciega da cidade.

Os *palacios* urbanos tiveron auxe no Renacemento, *símbolo* da burguesía urbana e adiñeirada que substituía o poder dos señores feudales e os castelos medievais.

Exterior de fortaleza, interior cun patio do Renacemento que articula as habitacións.

No exterior, os paramentos son de almofadillado, *signo* distintivo de elevación social.

O *PALACIO MEDICI-RICARDI* é hito de Florencia pola *traza* artística, e *mito histórico*, como sede da familia mais poderosa do QUATTROCENTO (a familia Médici).

MICHELOZZO segue a **planta cadrada** do **quattrocento renacentista**, co **PATIO** de **eixo central**, a cuxo arredor, dispoñense distintas estancias.

No **exterior** chama a atención a **mole sóbria, sen torre medieval**, de **vans regulares;** o **almofadillado** na **parte baixa** *xera* **modelo rústico**, ***suavizado*** en altura (***civilízase***), con **sillares, sen *protuberâncias,*** que afunden as súas arestas.

O **almofadillado**, ***referencia*** **da Antigüidade romana**, xera **potentes e variables claroscuros** que varían coas horas e amenizan a **parede sen apenas adornos.**

A **fachada exterior** ***articúlase*** en **3 pisos** con **cornixas** que **delimitan** o **paramento:**

O piso inferior é de **almofadillado alto rústico,** de ***aspecto*** **tosco; entronca cos parámetros góticos** e **medievalistas.**

O muro inferior debía abrirse con 3 grandes arcos de medio punto, substituidos no **S.XVI.**

No 2º nivel o almofadillado é *lixeiro*; conta con arcos de medio punto e 2 arcos máis pequenos con parteluz no interior.

O 3º e último nivel sen almohadillado. É o final da progresión do paramento, desde o máis basto á elegancia do 3º piso mais, renacentista que gótico. As xanelas do 3º piso seguen o modelo do anterior.

O edificio remata coa gran cornixa voada sustentada por ménsulas (*saíntes que soportan*)

A gradación do almofadillado da ritmo e soltura o edificio, de *aspecto* moi horizontal .

Na **parte baixa** destacan **os grandes arcos de medio punto** (***despezados* nas dovelas**) con **xanelas cubertas polos frontóns**, obra de **MIGUEL ÁNXO** que reformaba á imaxe coa nova moda **manierista** (**S.XVI**)

Nas **partes altas** ***dominan*** *os* ***arcos*** *coas* **xanelas bíforas**, separando os pisos por fortes liñas de imposta que culminan na **cornixa *sobresaíente***.

Este **modelo** seguirase nos **palacios** ***Strozzi, Pazzi,*** …; **Alberti** fará a forma máis clásica e serena no *Rucelai*. En **España o Palacio de Carlos V** en **Granada** de **Machuca.**

O interior, como nunha VILA ROMANA, artículase en torno ao patio de columnas clásicas de gran severidade (orde composto xónico-corintio romano) que acentúan a lixereza e estilización do patio.

Destacan as grandes arcadas de medio punto sobre as columnas e, sobre todo, a decoración de tondos (*tondo: composición pictórica realizada en forma de disco*) e medallóns (*relevo*) de gran calidade.

A **decoración**, do taller de **DONATELLO**, é de **temas mitolóxicos** inspirados na **familia Medici**.

O **patio** ou “*cortile*” da paso ao **xardín** onde arquitectura e natureza conxúganse nas formas.

OS PRECURSORES (1ª 1/2 S. XV): ESCULTURA

Donatello

FICHA TÉCNICA E CLASIFICACIÓN:
ESCULTURA BULTO REDONDO, CUERPO ENTERO.

OBRA- TÍTULO: ***DAVID***

UBICACION: FLORENCIA. Italia

AUTOR: DONATELLO; Donato di Niccolo di Betto Bardi (1386-1466)

TEMÁTICA: Relixiosa / alegórica. Tema bíblico. Loita de David e Goliat.

ESTILO: Quattrocento. 1° Renacemento italiano.

CRONOLOXÍA: ao redor 1444; S. XV.

COMITENTE: Cosimo I O Vello, da familia dos MEDICI, encargoulle o proxecto a Donatello para o xardín do seu palacio.

MATERIAIS/TECNICA: Bronce pulido, método da fundición á cera perdida, con formas anatómicas brandas e suaves no David, e rudas e rugosas na cabeza de Goliat. Escultura de 158 cm de altura.

OUTRAS OBRAS NOTABLES: *Cantoría da catedral de Florencia. San Xurxo, Habacuc. A Madalena penitente. Escultura ecuestre do Condotiero Gattamelata*

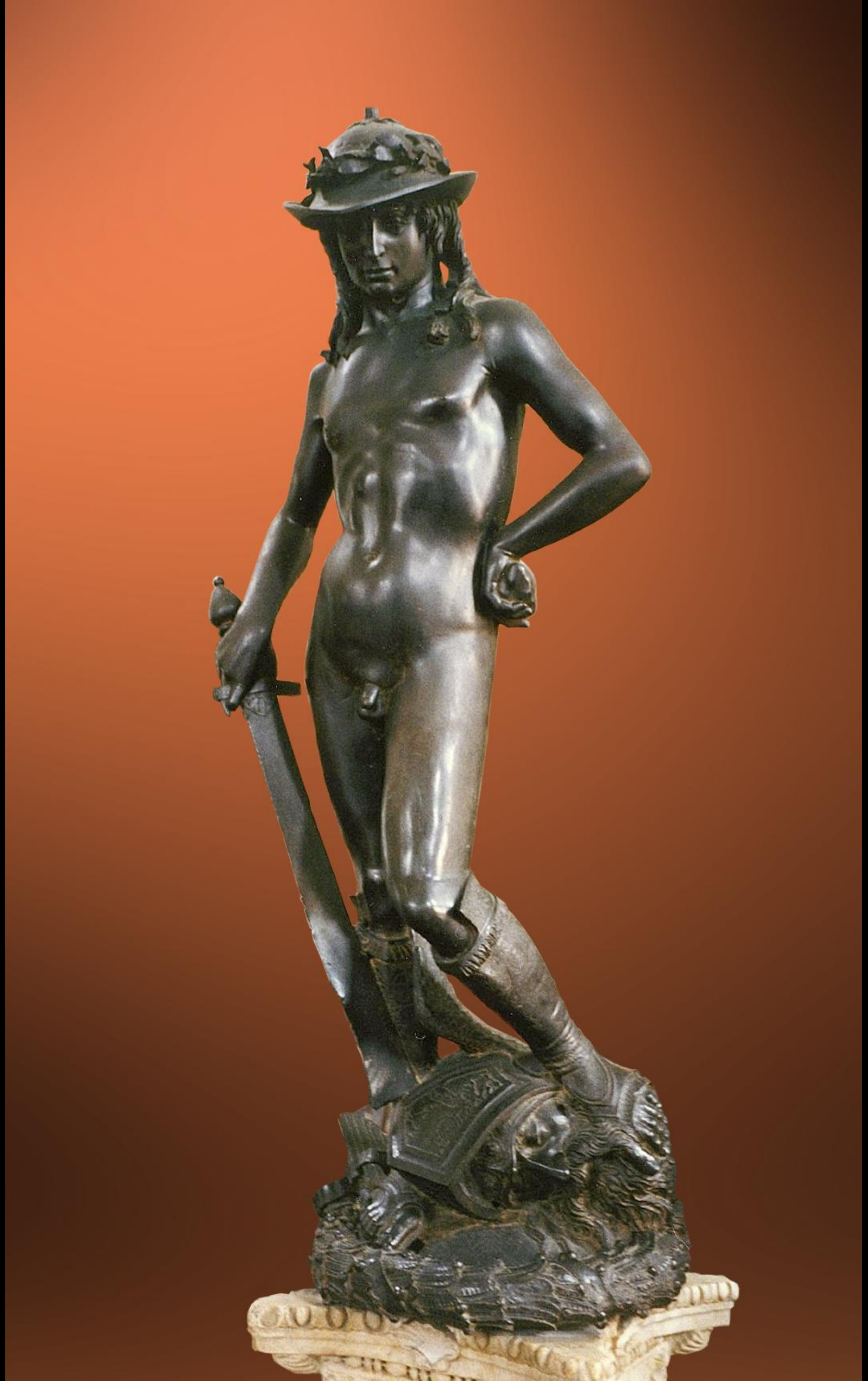

DONATELLO

(1386-1486).

É o **escultor** máis importante do "**Quattrocento**" **florentino**, creador do ***estilo*** do **Renacemento pleno.**

A súa obra *oscila* entre a procura do **equilibrio clásico** (***CANTORÍA DA CATEDRAL DE FLORENCIA, SAN XURXO***…) e *certo* ***expresionismo*** que acentúa os valores **dramáticos** (***HABACUC, A MADALENA,*** …).

Típico **homo universalis** do **Renacemento**, **DONATELLO** soubo de **arquitectura, pintura** e, no **campo da escultura**, *cultiva* **todas as técnicas**, desde a **ourivaría** ata a **escultura en madeira,** pasando polo **mármore** e o **bronce pulido.**

Cantoría da catedral de Florencia: mármol.
Mandada construir para a catedral en 1431

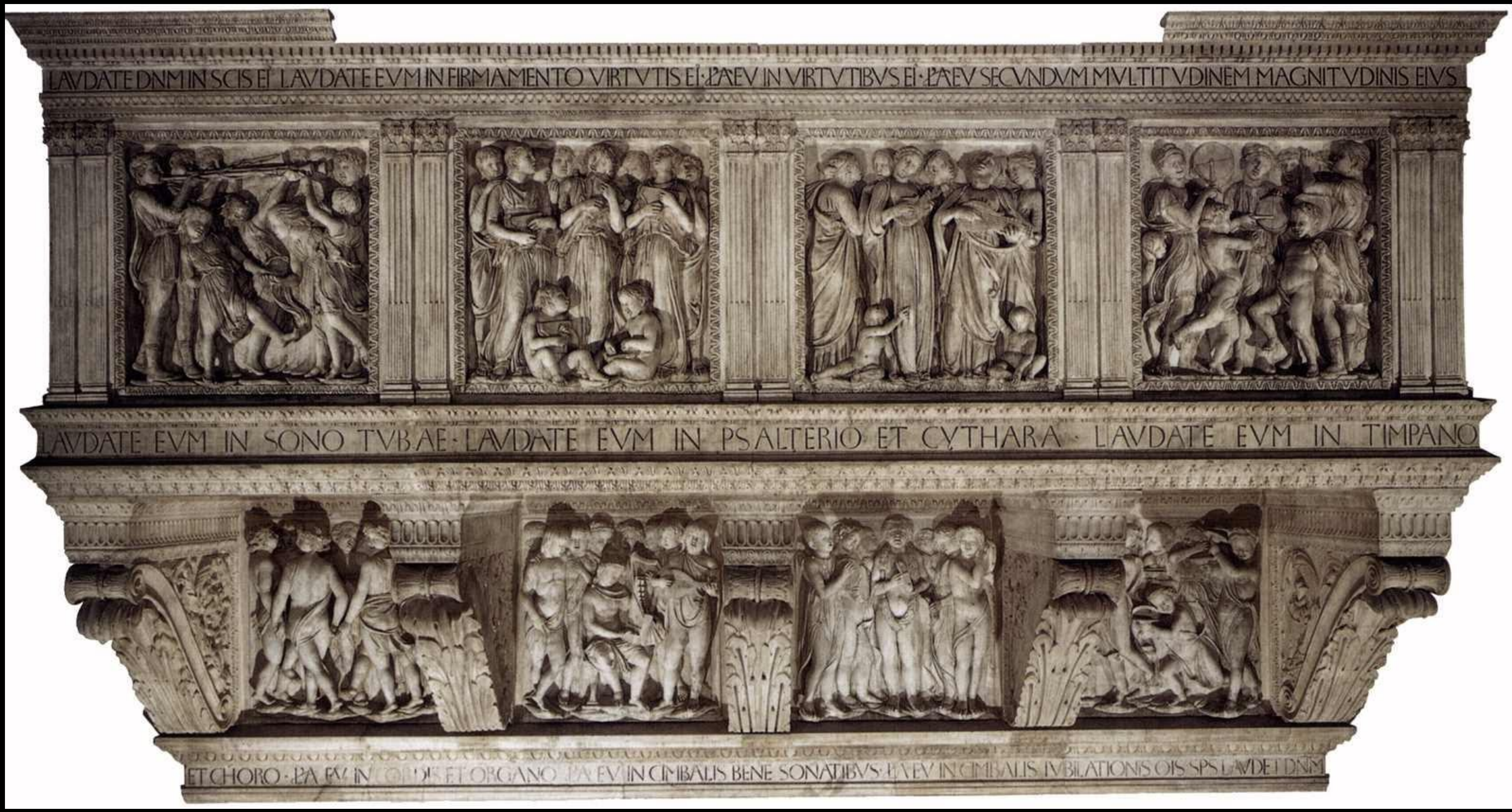

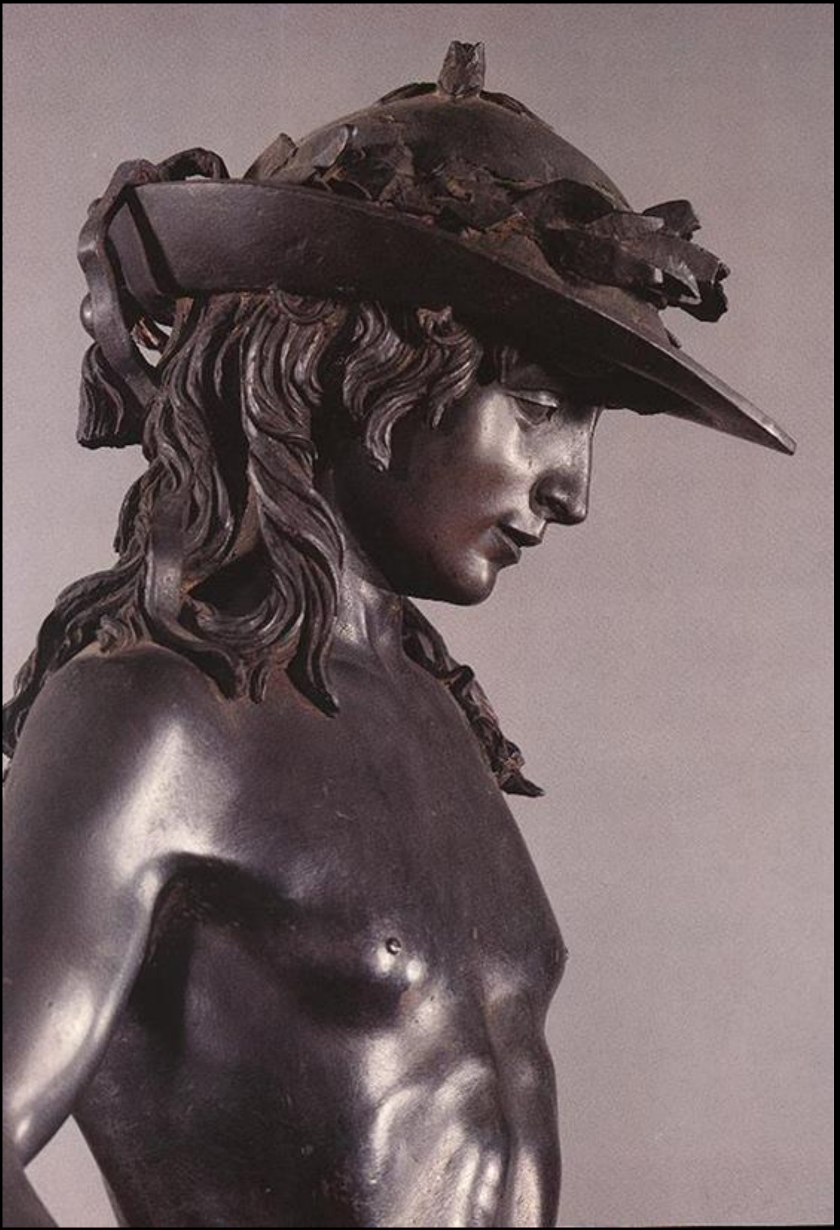

DAVID (Florencia, Escultura en Bronce. Cera perdida; 1440; 1,59m). Renacemento do Quatrocento.

O tema de DAVID é dos predilectos dos escultores florentinos polo significado alegórico da vitoria da razón sobre a forza, do débil fronte ao poderoso.

Perfecta metáfora das difíciles relacións entre Florencia e Roma e entre Florencia e os Médicis nos Ss XV e XVI.

Hai numerosos DAVID realizados por DONATELLO, VERROCHIO, MIGUEL ÁNGEL..., chegando ata o barroco co DAVID de BERNINI.

O DAVID de DONATELLO realizouse para decorar o patio do palacio dos Médicis.

É 1ª FIGURA ESPIDA fundida en bronce desde a antigüidade e supón a recuperación da técnica clásica da fundición á cera perdida (en oco).

Primera versión do *David* (1408-1409).
Museo Nacional: Bargello.
Florencia.
Altura: 1,91 cm

De Influencias clásicas evidentes no tratamento anatómico e a curva praxitélica. A estatua ten a "*charis*", que os antigos atribuían a PRAXÍTELES e é claro o coñecemento da arte clásica:

- anatomía branda que proporciona beleza afeminada e ambigua.

- modelado suave

- colocación das pernas, de apoio e a libre....

David está representado no momento inmediatamente posterior á morte de Goliat, apoiando un pé na cabeza do xigante que acaba de cortar e sostendo aínda na man a pedra que lle derrubou.

DONATELLO, opta por representar a pasaxe bíblica do enfrontamento entre o mozo David e o xigante soldado filisteo Goliat xusto no momento posterior ao enfrontamento, saldado coa vitoria en favor do mozo.

David está representado espido, salvo o chapeu *toscano* coroado con follas de loureiro e as botas altas, portando coa man dereita a espada coa que acaba de degolar a Goliat, cuxa cabeza pisa coa perna esquerda

David **é un belo adolescente que parece vencer ao xigante pola beleza e non pola intelixencia, a súa serenidade clásica e o *clasicismo* do estudo anatómico fan dubidar da cronoloxía da obra.**

Na data de adxudicación DONATELO *aparece* dominado pola forza interior dos seus personaxes, en ocasións con *tinguiduras expresionistas* como no Habacuc ou a Madalena penitente.

DONATELLO, *volve* **a mirada á escultura clásica grega: o heroe bíblico aparece representado coma un deus olímpico .**

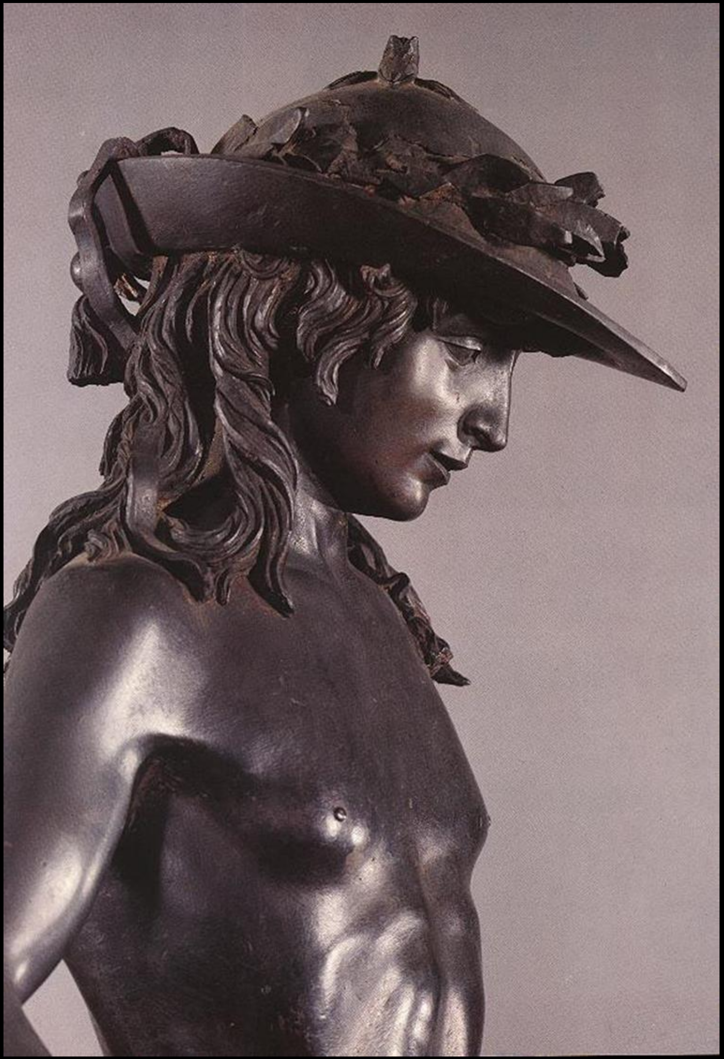

Sombrero adornado con amarantos típico de la Toscana

Expresión de la juventud en su faceta sensual y seductora

Giro delicado de la cabeza

Equilibrio de las formas con brazo derecho tenso con la espada y el izquierdo relajado apoyado en ángulo en la cadera sosteniendo una piedra

Cuerpo ondulado describe curva praxiteliana (recordar escultura griega)

Contraste pulimentado de piel con formas rudas de cabeza de Goliath

Formas anatómicas blandas

Temática religiosa tratada con finalidad política (regreso de Cosme de Médicis a Florencia. Derrota del duque de Milán, representado en el casco de Goliath)

Canon clásico

Contrapposto acentuado al tener pierna derecha firmemente apoyada y la izquierda flexionada y elevada descansando sobre cabeza de Goliat

Primer desnudo masculino a tamaño natural desde la Antigüedad

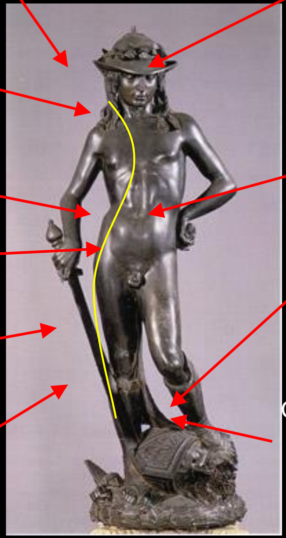

Donattello.
David

DONATELLO.
S. JORGE. 1417-1420 Museo del Bargello, Florencia

-Hombre en plenitud representado como caballero
-- Cabeza erguida. Piernas firmes. El escudo refuerza la estabilidad.
-- ligero contraposto brazos, ligero giro del cuerpo y de la cabeza en sentido contrario
-Actitud de serenidad reflejada en su mirada, simboliza equilibrio fuerza

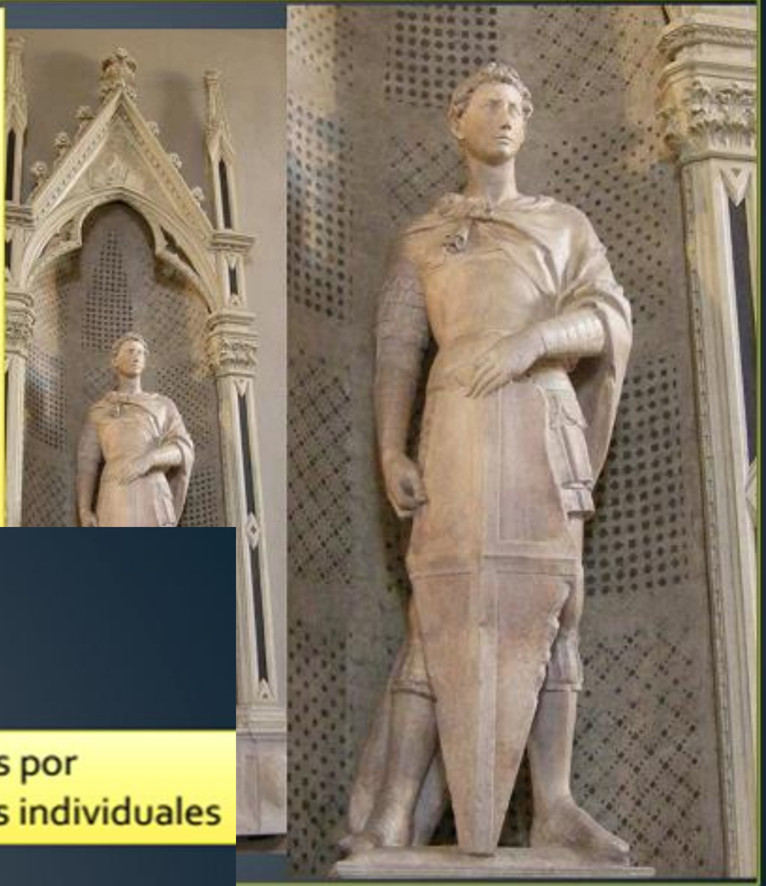

Interés por figuras individuales

Habacuc

DONATELLO.
MARÍA MAGDALENA
1453-1455 Museo de la Catedral de Florencia

Material: Madera, poco trabajada
Formas huesudas, pómulos salientes , boca con comiisuras caidas, cabellos lacios
Representación de lo desagradable para reflejar angustia

IMAGEN MUY EXPRESIVA Y DRAMÁTICA

David de Verrocchio

RENACIMIENTO

ACCIÓN ACABADA

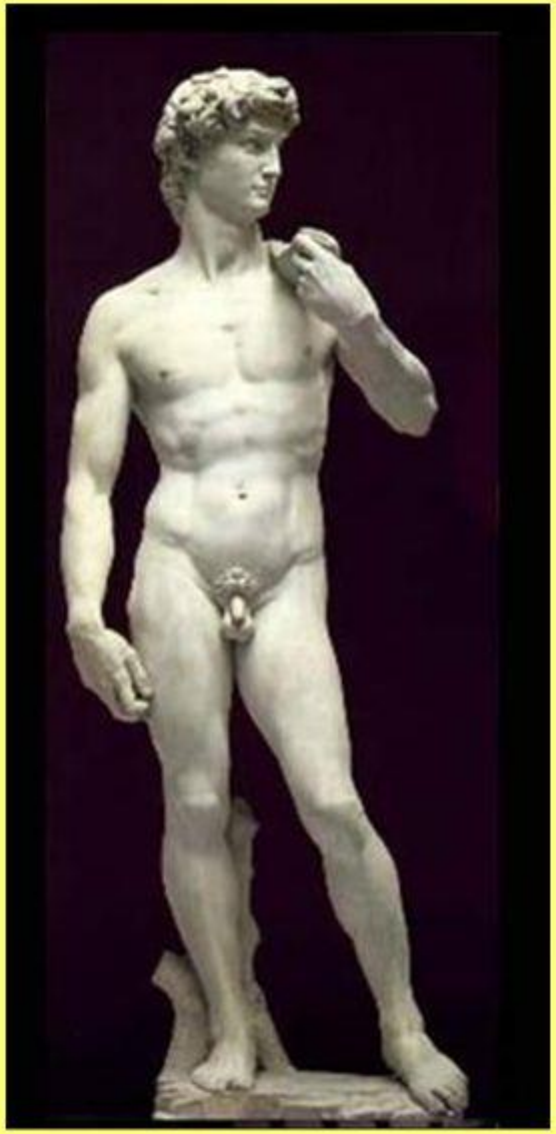

MOVIMIENTO EN POTENCIA

BARROCO

MOVIMIENTO EN ACTO

FICHA TÉCNICA e Clasificación:
Escultura Ecuestre de bulto redondo.
Retrato

OBRA: ***CONDOTIERO GATTAMELATA***
UBICACION: PADUA. Italia
AUTOR: Donatello; Donato di Niccolo di Betto Bardi (1386-1466)
TEMÁTICA: Función conmemorativa / funeraria; retrato.
ESTILO: Quattrocento. 1º Renacemento .
MEDIDAS: 3,40 m de altura X 3,90 m. sobre zócalo base de 7,80 x 4,10 m.
CRONOLOXÍA: ao redor 1447-53; S. XV;.
COMITENTE: Signoría de Venecia encarga a Donatello este monumento en agradecemento polos servizos prestados.
MATERIAIS/TECNICA: Fundido en **bronce oco**, **cera perdida; *á maneira* das estatuas ecuestres dos emperadores romanos (Marco Aurelio); fundido no taller de *Andrea della Caldiere*.**
OUTRAS OBRAS NOTABLES: ***Cantoría da catedral de Florencia. San Xurxo, Habacuc. A Madalena penitente. David***

Estatua conmemorativa e funeraria. O pedestal contén os restos do Condottiero.

Erixiuse en honra do *condottiero* da república veneta, Erasmo de Narni; elaborado entre 1447 e 1453.

Inspirada nas esculturas dos cabalos da igrexa de San Marcos de Venecia; e *inspiración* tamén atribuída á escultura ecuestre romana de Marco Aurelio.

Fundido en bronce oco, *á maneira* das estatuas ecuestres como as dos emperadores romanos:

Marco Aurelio.

Erasmo de Narni; *Militar mercenario, de alto rango, coñecido co sobrenome de* Gattamelata (*gata melosa*) *polo seu carácter suave.*

Pediu ser enterrado na cidade de Padua. A *Signoría de Venecia* encargou a Donatello o monumento en *agradecemento aos servizos prestados.*

O capitán mercenario avanza mirando á fronte desafiante, vestido á antiga e montado sobre un magnífico cabalo de movemento *ondulante* polo xiro da cola, posición da grupa e o xiro da cabeza da besta.

DONATELLO. Condotiero Gattamelata. 1444-1453
INSPIRADO EN ESTATUA ECUESTRE DE MARCO AURELIO

1 MATERIAL BRONCE, TIENE UN ritmo ondulado marcado por la cola del caballo, la grupa y la cabeza

, <u>LA DIRECCIÓN DEL MOVIMIENTO</u> LA MARCA LA DIAGONAL Del BASTÓN DE MANDO QUE CONTRASTA CON LA VERTICALIDAD DEL CONDOTTIERO. SERENIDAD Y AUTODOMINIO. FUNCIÓN CONMEMORATIVA Y PROPAGANDÍSTICA

Se levanta sobre un podium en cuyo interior están las cenizas del condottiero. Relieve alusivo al HADES

O seu rostro é un verdadeiro retrato, coa dignidade dos retratos celebrativos romanos (*"imaxines maiorum"*).

A obra é o maior recoñecemento que Donatello fixo na súa vida da súa *débeda* coa arte clásica.

De enorme influencia posterior, obra moi imitada, modelo ao *Condotiero Colleoni* de Verrochio e fonte de toda a retratística ecuestre posterior.

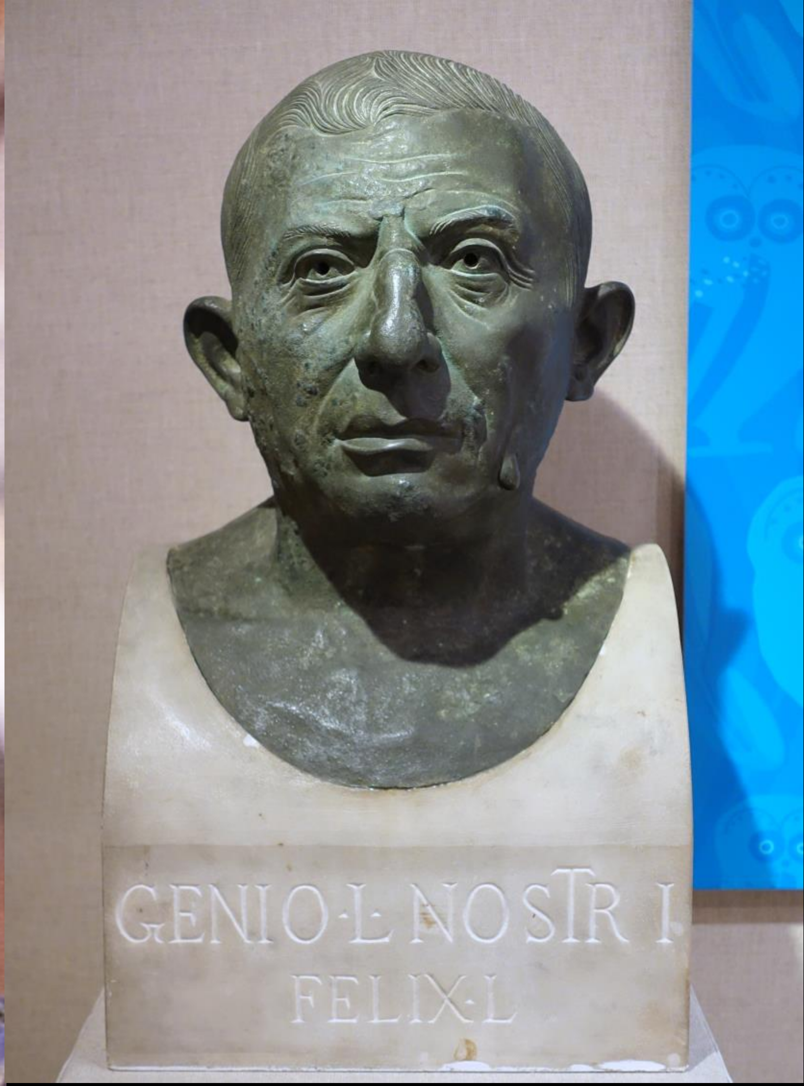

Casa de Caecilius Iucundus (V-i-26), Pompeii, c. 79 dC

Condotiero Colleoni
Verrochio. 1488

VASARI, nas súas *Vitae*, resume a súa importancia:

DONATELLO demostrou tanto *arte*, e a *fundición* resultou tan notable nas proporcións e na súa bondade, que se parangona coas mellores estatuas da Antigüedade, polo seu movemento, debuxo, proporcións e execución.

musei in comune
Musei Capi

OS PRECURSORES (1ª 1/2 S. XV): PINTURA

Masaccio (1° 1/3 S. XV)

Escena do Tributo da Moeda

(Fresco da Capela Brancacci)

FICHA TÉCNICA. CLASIFICACIÓN

OBRA-TÍTULO: escena do *Tributo da Moeda.*

UBICACION: Sª María Carmine de Florencia. Capela Brancacci .

Autor: MASACCIO.

Temática: Relixiosa do Novo Testamento; dos Feitos de Xesús; episodio evanxélico. O tema do ciclo da capela é a salvación da Humanidade operada por Xesucristo a través de Pedro.

Estilo: Cuatrocento. 1º Renacemento italiano.

Comitente: Felice Brancacci

Cronoloxía: ó redor 1425-27

Materiais/ Técnica: Pintura ao fresco.

Dimensións: 255x598.cm

Obras notables: *Virxe co Neno e Santa Ana. Virxe e o Neno. A Trindade.*

MASACCIO (1º/·3 do S. XV).

Tommaso di ser Giovanni dei Mone Cassai chamado MASACCIO, pintor catrocentista italiano de brevidade na súa vida (1401-1428).

A súa obra ten importancia decisiva na Hª da pintura.

Obras notables: *Virxe co Neno e Santa Ana; Virxe e o Neno; Trindade.*

É coñecido pola súa PINTURA AO FRESCO

MASACCIO é unha das figuras máis importantes da pintura italiana de principios do S. XV.

- **Traballa en Florencia e relaciónase con Giotto a través do seu mestre Masolino de quen toma o sentido escultórico das figuras e o gusto polas paisaxes *lunares, mineralizadas.***

- **Coñece a perspectiva científica de BRUNELLESCHI e a escultura de DONATELLO. Busca a tridimensionalidade a través de diversos recursos, fundamentalmente *escorzo* e *claroscuro*.**

Escena do Tributo (fresco da Capela Brancacci, Florencia, Igrexa de Sta. Mª do Carmine, Renacemento italiano, ca. 1427)

- Represéntase un episodio evanxélico (*Mateo 17, 24-27*). Cristo acompañado dos seus discípulos é abordado por un publicano (*cobrador de tributos*) que lle esixe o pago dos impostos.
- Xesús envía a Pedro á beira do mar de Tiberíades onde recolle *milagrosamente* unha moeda do ventre dun peixe e a entrega ao recadador.
- MASACCIO representa os 3 momentos da acción rompendo o desenvolvemento lóxico e temporal dos acontecementos; sacrifica a claridade narrativa (*lectura de esquerda a dereita)* polo equilibrio compositivo.

A escena de Cristo e os apóstolos: represéntase no centro, reservando a Xesús o lugar privilexiado da composición.

Sitúa os episodios da recollida da moeda e do pago do tributo a ambos os dous lados do grupo central, moito máis pesado, co que a composición resulta *equilibrada*; non sucedería se se mantivese a orde lóxica da narración.

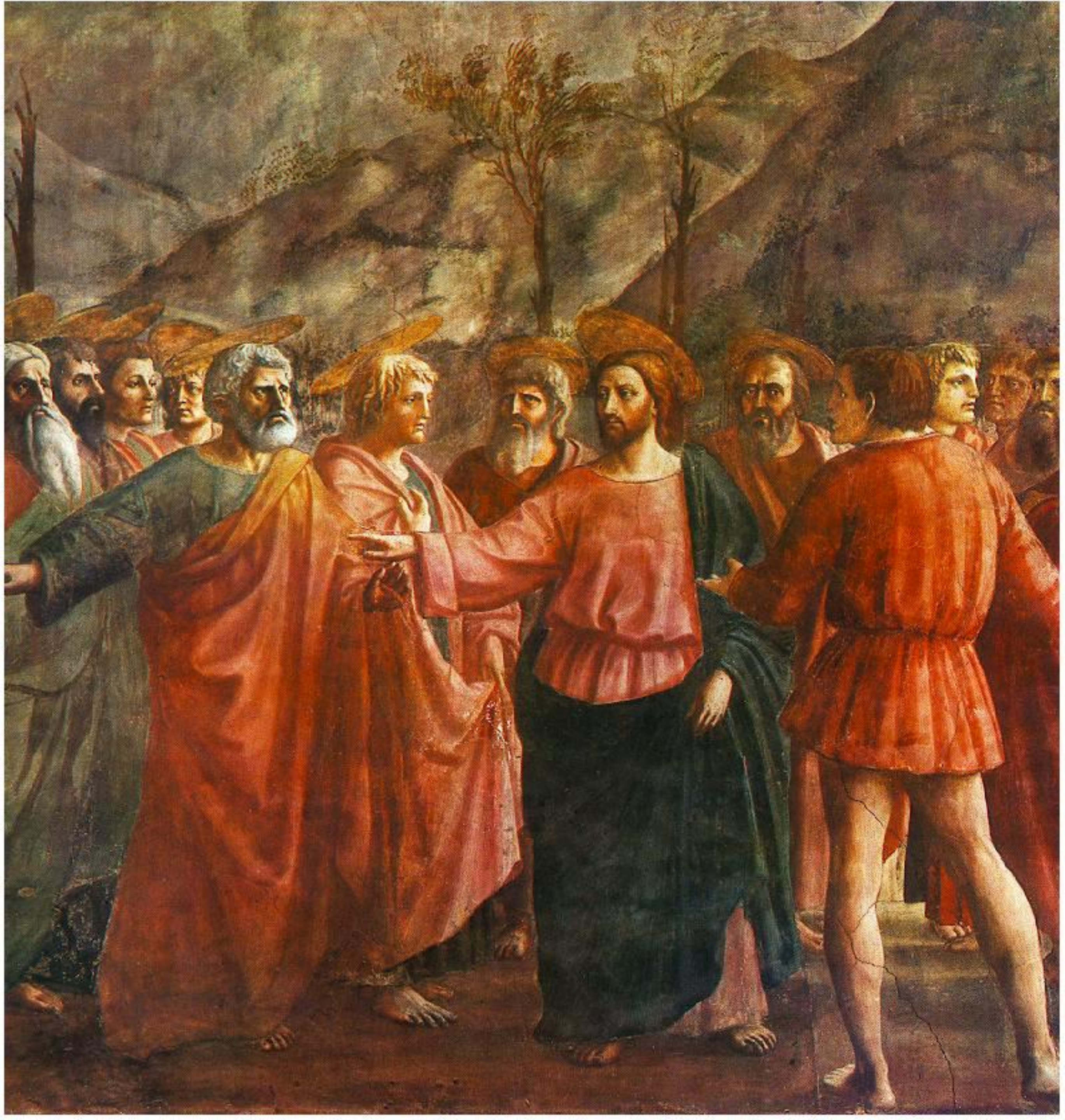

No estilístico: **evidente a** ***influencia*** **de Giotto:**

1. **No sentido escultórico** e fortemente **volumétrico** que dá ás **figuras** nas que usa a **técnica** do **claroscuro**.
2. **No uso da paisaxe**, aínda "***mineralizado***" pero **avanzando** no logro dunha **unión orgánica** entre **figura/fondo**. As **figuras** ***están*** na **paisaxe**, non ***diante*** como na **obra** de **Giotto**.

Usa tamén as arquitecturas como elemento perspectivo e o recurso das figuras de costas en 1º plano (*recadador*) que suxiren a profundidade.

É *probable* que, máis aló do relato evanxélico, a escea escollérase para lembrar aos florentinos a obriga de pagar a contribución urbana (o *catastro*), instituido en 1427; *o episodio do peixe* pode *interpretarse* como alusión aos intereses marítimos de Florencia, conducidos polo propio Felice Brancacci coñecido *armador*.

Espacios mensurables, matemáticos. Rodea las figuras de luz y las libera del fondo, moviéndose libremente por el espacio:espacio que queda entre Jesús y los que le rodean

Se crea línea de fuerza que empieza en brazo de Jesús y se prolonga en el de San Pedro que nos dirigen hacia el lugar donde ocurre el milagro (forma de atraer la atención sobre el motivo principal que aparece marginado)

Paisajes pobres que no distraen de asunto principal

Personaje de espalda aumenta la profundidad

Perspectiva lineal (líneas confluyen hacia un punto de fuga)

Empleo de claroscuros y mediastintas (gradaciones)

Distribución equilibrada de los personajes, de acuerdo a los principios de simetría

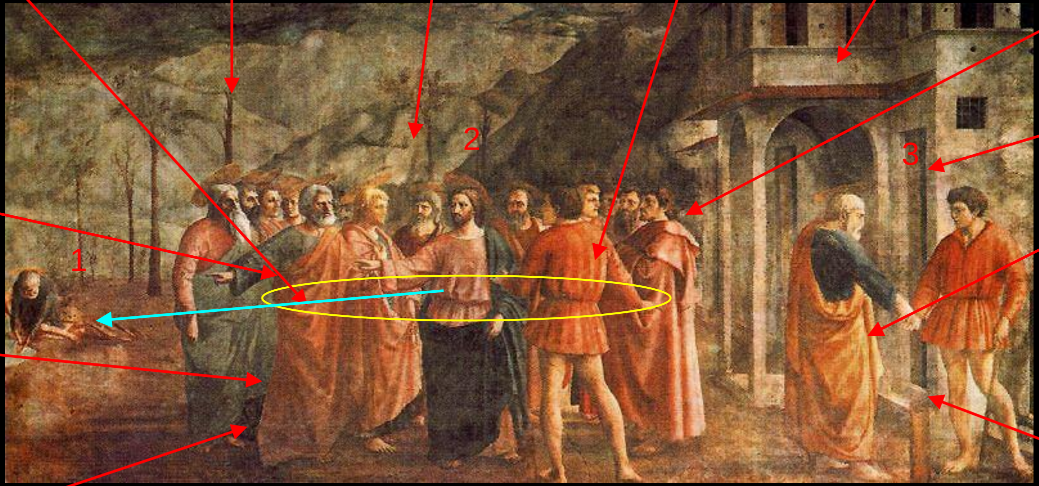

Se eliminan los elementos superfluos (no decorativismo)

Contrastes de colores que ayudan a conseguir tridimensionalidad (colores cálidos primer término y fríos al fondo)

Figuras volumétricas, con tendencia a la monumentalidad (amplios pliegues pero caen sin artificiosidad)

Actitudes expresivas

Tres escenas:1 Captura de pez para extraer moneda, 2 Jesús envía a Pedro a pescar pez, 3 Pedro paga al recaudador

***Masaccio*.**
Tributo de la moneda

A Virxe e o Neno.
(*Madonna in trono col Bambino e quattro angeli*)
1426

A Trinidade: fresco de Masaccio. Título completo: *a Sagrada Trinidade, coa Virxe, San Xan e doantes.*

Pintado nun dos muros laterais da igrexia de Santa María Novella de Florencia en Italia

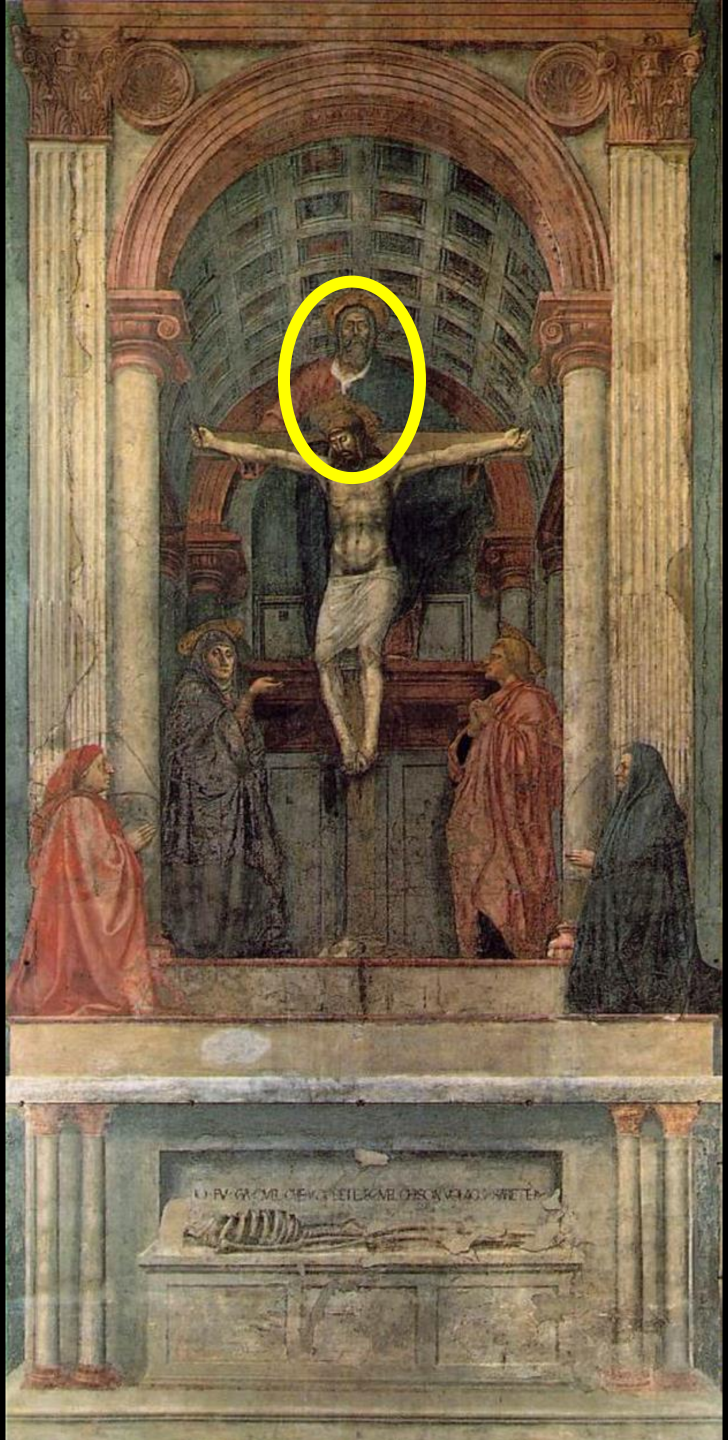

***A Virxe co Neno e santa Ana*, tamén coñecida como *Sant'Anna Metterza*.**

Cadro do pintor renacentista italiano Masaccio, probablemente en colaboración con Masolino dá Panicale, datado 1423-1424.